

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΑ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

A. Η βυζαντινή διπλωματία

Οι πρεσβευτές πρόσωπα σεβαστά και απαραβίαστα

- Μέθοδοι της βυζαντινής διπλωματίας:
- Ευκαιριακές αποστολές πρέσβων
- Χορηγίες (χρήματα ή δώρα) στους ξένους ηγεμόνες
- Συμμαχίες
- Επιγαμίες
- Εμπορικές συνθήκες
- Εκχριστιανισμός : η πιο αποτελεσματική μέθοδος
- Η εξωτερική πολιτική χαράσσεται από τον αυτοκράτορα, στενός συνεργάτης του ο Λογοθέτης του δρόμου (υπεύθυνος για την υποδοχή ξένων πρεσβευτών, τον ορισμό των μελών της βυζαντινής διπλωματίας, κλπ)

B. Οι σχέσεις με τους Άραβες

- Αρχές 10^{ου} αι (904) άλωση Θεσσαλονίκης από τους Άραβες
- Μέσα 10^{ου} αι (944) : ο βυζαντινός στρατηγός Ιωάννης Κουρκούας καταλαμβάνει την Έδεσσα της Συρίας και ανακτά το «Ιερόν Μανδήλιον»
- Ανάκτηση Κρήτης (961) και Κύπρου (965) – περιορισμός της πειρατικής δραστηριότητας του αραβικού στόλου
- Οι στρατηγοί αυτοκράτορες Ιωάννης Τζιμισκής και Νικηφόρος Φωκάς επεκτείνουν και πάλι τα σύνορα του κράτους ως τη Συρία και την Παλαιστίνη, ενώ Κιλικία και Συρία προσαρτήθηκαν και πάλι στο Βυζάντιο
- Οι σχέσεις με τους Άραβες δεν ήταν πάντα εχθρικές – κατά καιρούς υπογράφονταν συνθήκες ειρήνης που επέτρεπαν την ανταλλαγή αιχμαλώτων, την ανάπτυξη πολιτιστικών επαφών και εμπορικών ανταλλαγών

Γ. Οι σχέσεις με τους Βουλγάρους

- Ο εκχριστιανισμός τους από το Βυζάντιο επηρεάζει την πολιτική και πολιτιστική τους εξέλιξη

- Ο χάνος Συμεών (893-927) αποβλέπει στη δημιουργία μιας βουλγαροβυζαντινής αυτοκρατορίας με αυτοκράτορα τον ίδιο
- Επιχειρεί δύο φορές (913 και 924) να καταλάβει την Κωνσταντινούπολη, ωστόσο χωρίς επιτυχία
- Αυτοαναγορεύεται «βασιλεύς των Βουλγάρων και των Ρωμαίων» – αλλά οι Βυζαντινοί δεν αναγνωρίζουν ποτέ αυτόν τον τίτλο
- Ο Πέτρος (927-969), διάδοχος του Συμεών, συνάπτει ειρήνη με το Βυζάντιο, παντρεύεται την εγγονή του Βυζαντινού αυτοκράτορα Ρωμανού Λακαπηνού και παίρνει τον πολυπόθητο τίτλο «βασιλεύς της Βουλγαρίας»
- Ο Σαμουήλ(976) αρχιτέκτονας ενός νέου βουλγαρικού κράτος με κέντρο τη βορειοδυτική Μακεδονία – επεκτείνει τα σύνορά του μέχρι τον Δούναβη και την κεντρική Ελλάδα
- Ο βυζαντινός αυτοκράτορας Βασίλειος Β' αναπτύσσει αρχικά διπλωματική και έπειτα στρατιωτική δράση: δύο σημαντικές νίκες των Βυζαντινών, στον Σπερχειό (υπό την στρατηγία του Νικηφόρου Ουρανού) και στο Κλειδί (Σύγκρουση Βασιλείου Β'-Σαμουήλ)
- Αρχές 11^{ου} αι η Βουλγαρία προσαρτάται στο Βυζάντιο, το οποίο εφαρμόζει πολιτική εντατικού εξελληνισμού της Παλαιοβουλγαρικής Εκκλησίας.

Δ. Οι σχέσεις με τους Ρώσους

Το Βυζάντιο απειλείται πολλές φορές από τους Ρώσους (860, 907, 911,944).

Οι ρωσοβυζαντινές εμπορικές σχέσεις ρυθμίζονται από τις συνθήκες του 911 και του 944.

Ο δεύτερος και οριστικός εκχριστιανισμός των Ρώσων αρχίζει το 957, με την επίσκεψη της ηγεμονίδας του Κιέβου Όλγας στην Κων/λη και ολοκληρώνεται τον 10^ο αι.

Η Άννα , αδελφή του Βασιλείου Β', παντρεύεται τον Βλαδίμηρο , ηγεμόνα του Κιέβου, οπότε:

Ο Ρώσος αυτοκράτορας εισέρχεται στη μεσαιωνική οικογένεια των ηγεμόνων.

Η Ρωσία αποκτά διεθνές κύρος και ο βυζαντινός πολιτισμός εισάγεται στη δύναμη αυτή.

Η βυζαντινή πολιτική στην Ιταλία και η Αγία Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία του Γερμανικού έθνους:

Ο Νικηφόρος Φωκάς και ο Γερμανός Όθων Α΄, ως «αυτοκράτωρ των Ρωμαίων», διεκδικούν τα ημιαυτόνομα κρατίδια της Κεντρικής Ιταλίας, τα οποία θα περιέλθουν τελικά στον γερμανικό έλεγχο.

Ο Νικηφόρος Φωκάς δεν αναγνωρίζει τον τίτλο του Όθωνα.

Η πρεσβεία του Επισκόπου Κρεμόνας Λιουτπράνδου (968) για το θέμα των κρατιδίων θα καταλήξει σε αποτυχία.

Επί Ι. Τζιμισκή οι σχέσεις βελτιώνονται και η Θεοφανώ, ανιψιά του, παντρεύεται τον Όθωνα Β΄, διάδοχο της Γερμ. Αυτοκρατορίας.

Οι ιταλικές κτήσεις χάνονται οριστικά για το Βυζάντιο το 1071, καθώς τις κατακτούν οι Νορμανδοί.

Το Σχίσμα μεταξύ των δύο Εκκλησιών :

Το Σχίσμα θα προκύψει επί Πατριάρχη Μιχαήλ Κηρουλάριου και Πάπα Ουμβέρτου ενώ οφείλεται σε:

θεολογικές και δογματικές διαφωνίες

στο πρωτείο του Πάπα

Η σημασία του Σχίσματος θα γίνει δυσάρεστα αισθητή τις παραμονές της άλωσης της Κων/λης.

Z. Οι σχέσεις με τις ιταλικές ναυτικές πόλεις

Τον 10^ο αι αναπτύσσονται οικονομικά οι ιταλικές ναυτικές πόλεις - ιδίως η Βενετία- και οι σχέσεις τους με το Βυζάντιο καθίστανται στενότερες.

Εγκαινιάζεται μια περίοδος παραχώρησης προνομίων στην ιταλική και βενετική εμπορική ναυτιλία (π.χ. ο Βασίλειος Β΄ συνήψε με τους Βενετούς ευνοϊκή εμπορική συνθήκη) σε βάρος των συμφερόντων της βυζαντινής αυτοκρατορίας.

